"Bir millət, iki dövlət"in növbəti hədəfi

Qarşılıqlı əlaqələrimizin daha da genişləndirilməsi hesabına iqtisadi gücümüzü artırmaq

Xəbər verildiyi kimi, Bakıda Azərbaycan Respublikasının İxracın və İnvestisiyaların Təşviqi Agentliyinin (AZPROMO) və "Türkiyə -Azərbaycan İş Adamları və Sənayeçiləri" İctimai Birliyinin (TÜİB) birgə təşkilatçılığı ilə Ulu Öndər Heydər Əliyevin və Türkiyə Cümhuriyyətinin yaranmasının 100 illik yubileylərinə həsr olunmuş Azərbaycan-Türkiyə İnvestisiya Forumu keçirilib.

Forumda Azərbaycanın iqtisadiyyat naziri Mikayıl Cabbarov, Türkiyənin ticarət naziri Ömər Bolat və Cümhurbaşkanı Aparatı Maliyyə Ofisinin rəhbəri Göksel Aşan iştirak ediblər. İki ölkə arasında iqtisadi əməkdaşlığı daha da gücləndirmək məqsədi daşıyan tədbir həm də regional inkişafa mühüm töhfələr verməyi nəzərdə tuturdu. Forumda iqtisadi əməkdaşlığın genişləndirilməsi ilə bağlı strateji məsələlər, Azərbaycanla Türkiyə arasında güclü iqtisadi əlaqələr yaratmaq üçün atılacaq addımlar, potensial investisiya imkanları müzakirə olunub.

Qeyd edək ki, Azərbaycan-Türkiyə iqtisadi əlaqələrinin kökündə Ümummilli Lider Heydər Əliyevin vurğuladığı "bir millət, iki dövlət" devizinə və qardaşlıq prinsipinə əsaslanan, strateji tərəfdaşlığa söykənən münasibətlər sistemi dayanır. Türkiyə ilə iqtisadi əlaqələrimiz dərin tarixi-mədəni köklərə dayansa da, bu münasibətlərin geniş vüsət alması daha çox müstəqilliyimizin qazanılmasından sonrakı dövrə təsadüf edir. İnkaredilməz faktdır ki, Azərbaycan və Türkiyə arasındakı iqtisadi əlaqələr həm də çoxtərəfli strateji əhəmiyyətli əməkdaşlığa əsaslanır. Bu özünü daha çox enerji-nəqliyyat qovşaqlarını nəzərdə tutan layihələrdə büruzə verir. Həmin layihələr 1994-cü ildə imzalanmış "Əsrin müqaviləsi" çərçivəsində neft yataqlarındakı axtarış-kəşfiyyat işlərində əks olunub və sonrakı illərdə daha da şaxələnib. Azərbaycan və Türkiyənin də tərəfdaş olduğu nəhəng regional layihələrə Bakı-Tbilisi-Ceyhan, Bakı-Tbilisi-Ərzurum, Bakı-Tbilisi-Qars, TANAP və TAP-ı misal göstərə bilərik. Beynəlxalq nəqliyyat və enerjini özündə ehtiva edən bu layihələr Azərbaycan ilə Türkiyənin regionda mövqeyinin güclənməsində, beynəlxalq daşımalarda məsafə və daşıma müddətinin qısaldılmasında, strateji əhəmiyyətinin artmasında, regional enerji təhlükəsizliyinin təminatında, bu ölkələrin tranzit və ticarət əməliyyatları ilə yanaşı, digər sahələrdə gəlirlərinin artımında, məşğulluğun həllində və əhalinin rifahının yüksəldilməsində əhəmiyyətli yer tutur.

Amma Azərbaycan-Türkiyə iqtisadi əlaqələri enerji-nəqliyyat qovşaqları ilə məhdudlaşmır. Son illər iki qardaş ölkə arasında münasibətlər qarşılıqlı investisiya qoyuluşunu da artırıb. Azərbaycan Mərkəzi Bankının məlumatına əsasən, 2023-cü ilin yanvar-sentyabr aylarında ölkəmizdən ən çox birbaşa investisiya Türkiyə iqtisadiyyatına yatırılıb. "Azərbaycanla Türkiyə arasında münasibətlər digər dövlətlərə örnəkdir, çox güclü siyasi münasibətlərimiz var. Biz istəyirik ki, "bir millət, iki dövlət" şüarı ilə inkişaf edən bu münasibətlər iqtisadi sahədə də özünü göstərsin və biz iş adamları ilə birlikdə daha da irəli gedək". Bu sözləri bir müddət əvvəl ölkəmizdə səfərdə olan Türkiyənin vitse-prezidenti Cevdet Yılmaz Azərbaycanda fəaliyyət göstərən türk iş adamlarının iştirakı ilə keçirilən "İş dünyasının görüşü" adlı tədbirdə deyib.

Azərbaycan-Türkiyə İnvestisiya Forumunda da eyni fikir vurğulanıb. Forumda çıxış edən iqtisadiyyat naziri Mikayıl Cabbarov Azərbaycanın xarici ölkələrdəki investisiya həcminə görə Türkiyənin birinci yerdə olduğunu qeyd edərək bildirib ki, ölkəmiz 1995-ci ildən 2023-cü ilin 6 ayınadək qardaş Türkiyəyə 19,9 milyard dollar həcmində investisiya yatırıb. Nazir çıxışında onu da deyib ki, Türkiyə Azərbaycanın əsas ticarət tərəfdaşıdır: "Bu ilin 11 ayında ölkələrimiz arasında ticarət dövriyyəsi 7,2 milyard dollar təşkil edib ki, bu da ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 33 faiz çoxdur. İxrac 52 faizdən çox artaraq 5,1 milyard dollar təşkil edib". Azərbaycanın sənaye potensialından söz açan nazir daha sonra deyib: "Hər il əhəmiyyətli həcmdə ticarət balansının profisitini qeydə alırıq. Fiskal gəlirlərimiz həyata keçirilən siyasət nəticəsində təmin edilir. Hədəfimiz iqtisadiyyatımızın şaxələndirilməsi, ölkənin müasir sənaye potensialına malik olmasıdır. İxrac bizim üçün önəmlidir. İstehsal etdiyimiz məhsulun əhəmiyyətli hissəsi ixrac edilməlidir. Sənaye zonaları Sumqayıtda, işğaldan azad edilmiş ərazilərimizdə də fəaliyyət göstərir. Bu yaxınlarda Gəncədə yeni sənaye zonası açılacaq".

Ötən il Türkiyə ilə Azərbaycan arasındakı ticarətin dəyəri 6,5 milyard dollar olub. Tədbirdə çıxış edən Türkiyənin ticarət naziri Ömər Bolatın sözlərinə görə, bunun 2,5 milyard dollarını Azərbaycana ixrac, 4 milyard dollarını isə idxal təşkil edir. Türkiyəli nazir həmçinin ölkəsində Azərbaycan kapitallı 2800-dək şirkətin fəaliyyət göstərdiyini qeyd edərək söyləyib: "Türkiyənin isə Azərbaycanda fəaliyyət göstərən şirkətlərinin sayı 5700-dür. Türkiyədə Azərbaycan şirkətləri inşaat,

tibb, pərakəndə ticarət, mədənçilik, emal sahələrində fəaliyyət göstərirlər".

Forumda Naxçıvanın Türkiyə üçün önəmindən də bəhs olunub. Zəngəzur dəhlizinin açılması ilə Türkiyə və Azərbaycan arasında Naxçıvan üzərindən quru yol bağlantısı mühüm əhəmiyyət kəsb edəcək. Ömər Bolat bu barədə fikirlərini söyləyib: "Azərbaycan Orta dəhlizin önəmli ölkələrindəndir. İstanbuldan Bakıya yükdaşımanın daha rahat və rəqabətqabiliyyətli olmasını istəyirik. Bunun üçün Türkiyə hər cür dəstəyi verməyə hazırdır". Mikayıl Cabbarov da bu barədə fikrini açıqlayıb: "Biz Qars-Naxçıvan dəmir yolunun inşası planını da Orta dəhlizin yeni bir qolunun yaranması kimi qiymətləndirməliyik. Zəngilan, İran, Naxçıvan və yenidən Türkiyə ərazisindən keçəcək yol alternativ kimi bizim nəqliyyat sahəsində tərəfdaşlığımızı daha da möhkəmlədəcək".

Forumda Azərbaycanda İxracın və İnvestisiyaların Təşviqi Agentliyi ilə "Türkiyə-Azərbaycan İş Adamları və Sənayeçiləri" İctimai Birliyi arasında bir sıra sənədlər imzalanıb. AZPROMO və TÜİB arasında imzalanmış 2024-cü il üçün fəaliyyət planında ölkələrimiz arasında ticarət və investisiya həcmini artırmaq, iki ölkə arasında əməkdaşlığı gücləndirmək, qarşılıqlı investisiya imkanlarını dəstəkləmək və davamlı inkişaf məqsədlərinə uyğun birgə layihələri təşviq etmək nəzərdə tutulub. Ən diqqətçəkən məqam isə "DO-DEM" MMC ilə "Multipak Ambalaj" şirkəti arasında imzalanmış müqavilə olub. Sənədə əsasən, Azərbaycanda kağız əsaslı, təbiətə zərər verməyən və qida təhlükəsizliyinə faydası olan qabların istehsalı üzrə fabrik tikiləcək. "Diplomat LTD" ilə "Doğru Holding" arasında imzalanmış sənədə uyğun olaraq, şirkət tərəfindən Azərbaycanda hotel də tikiləcək.

Züleyxa ƏLİYEVA,
"Azərbaycan"

azerbaijan-news.az

Azərbaycan.- 2023.- 23 dekabr, № 281.- S.15.